

ERFGRENS

Marco Martens

ERFGRENS

Waar het vaderschap schuurt

Met illustraties van Klim van de Laarschot

de>>>>
meent
— UITGEVERIJ —

© 2022 Marco Martens

Illustraties omslag en binnenwerk: Klim van de Laarschot

Foto van de auteur: © Colin Hill

Vormgeving binnenwerk: ZetSpiegel, Best

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978 90 831 6738 1

NUR 301

www.marcomartens.nl

www.uitgeverijdeemeent.nl

Voor het schrijven van *Erfgreus* ontving de auteur een projectbijdrage van de Gemeente Rotterdam. Redactionele begeleiding was er van Jan van Mersbergen, Willemijn Lindhout en Tijn Boon.

De erfgrens is een denkbeeldige lijn die
twee erven van elkaar scheidt.
– hellolaw.com

I watch the way you try to keep your mom happy
daddy learned that from you
you're supposed to learn that from daddy
– Slug

Inhoud

proloog	9
fase 1: bodemonderzoek	13
fase 2: saneringswerkzaamheden	31
fase 3: ruwbouw	51
fase 4: afbouw	71
fase 5: oplevering	95
fase 6: verhuizing	109
fase 7: inrichting	125

proloog

In de snackbar waar we mijn twaalfde verjaardag vierden, ben ik nooit meer geweest.

'Iwadiwin for Cotton-Eye Joe' klonk het destijds blikkerig uit de kleine speaker in de hoek van de zaak. Het maakte me niet uit dat ik niet verstond wat ze zongen. Ik zie ons er nog zitten. Mijn vader met zijn dunne haren zijwaarts over zijn kalende schedel gekamd, zijn grote pilotenbril en zijn ruwe, volle baard. Van dichtbij was hij klein en tener, niet zo fors als ik hem heb onthouden uit de tijd dat hij wegreed nadat hij me thuisbracht. Op die momenten keek hij me vanuit zijn auto na en vertrok hij zodra mijn moeder opendeed. Nooit liep hij met me mee tot aan de deur.

Met het plastic lepeltje stak ik een stukje chocolade-ijs van het bolletje. Ik schoof het op en neer langs de rand van het kartonnen bakje, zonder er een hap van te nemen. Ik zong de tekst van *Cotton Eye-Joe* weleens fonetisch mee. Als het op nummer 1 stond, moest het wel een goed liedje zijn.

'Where did you come from, where did you go? Where did you come from, Cotton-Eye Joe?' Mijn vader pulkte aan de mouw van zijn dunne, beige jas. Zolang mijn ijs niet op was, konden we zwijgen. Op onze tafel aan het raam stond een bakje met servetten en plastic vorkjes. In de videoclip van de megahit zat een vogelverschrikker. Of dat Cotton-Eye Joe was, wist ik niet zeker. Ik nam een muizenhapje. Dat ik vandaag een stem kreeg in de omgangsregeling, voelde niet als iets dat gevierd moest worden. Ik veegde een druppel gesmolten ijs van de mouw van mijn nieuwe jack. Mama had gezegd dat ik er zuinig op moest zijn, dat het geld niet op onze rug groeide.

Mijn vader hoestte. Steeds als hij dat deed, kwam er slijm los. Als hij daarna ademde, klonk er een piepend geluid uit zijn luchtpijp. Volgens mama kwam dat door de pakken shag die hij rookte, dat stinkende spul. Hij vroeg of ik mijn ijsje lekker vond. 'Gewoon', zei ik binnensmonds zonder mijn vader aan te kijken. De radiopresentator kondigde *Cotton-Eye Joe* af en stelde dat deze dijk van een plaat die hoogste notering dubbeldik verdiende.

Opnieuw nam ik een hapje. Mijn vader vroeg of ik er nog over had nagedacht of ik hem vaker wilde zien. Ik hield mijn ogen strak op de tafel gericht en vroeg hem me naar huis te brengen.

fase 1
bodemonderzoek

Thuis vierden we Vaderdag al jaren niet meer. Of we dat ooit zo hebben afgesproken, weet ik niet zeker. Mijn herinneringen aan thuis zijn soms wat troebel. Met 'thuis' bedoel ik het gezin waarin ik opgroeide.

Op de kast in onze woonkamer staat een ingelijste foto die van ons werd gemaakt tijdens de 25-jarige bruiloft van mijn ouders.

Zelf was ik 27. Ik sta links van het midden en kijk wat ongemakkelijk, zoals ik dat op foto's vaker doe. Ik kijk niet graag naar mezelf: ik zie dan te veel aarzeling, het druk zijn met het wegen van gedragingen.

Schuin voor me staat mijn moeder, Liesbeth. Aan haar glimlach kun je zien hoe fijn ze het vindt wanneer ons gezin bij elkaar is. Op deze foto was ze nog niet gestopt met het verven van haar grijze haren. De paarse blouse die ze onder haar giletje draagt, kocht ze speciaal voor dit jubileum. Thuis droeg ze truien en spijkerbroeken: kleding die het toestond om de vaat te doen en de ramen te lappen. Ze droeg fulltime zorg voor het huishouden. In de avonden was mijn moeder actief in het verenigingsleven.

Mijn stiefvader Cor, op de foto rechts van mijn moeder, woonde al rond mijn eerste verjaardag bij ons en ik weet niet beter dan dat ik hem papa noem. Hij werkt als stratenmaker en beunt bij als timmerman. Tijdens familiefeesten is hij vaak degene die de worsten en de burgers op de barbecue draait. Zijn gezicht is eigenlijk te ruw voor het jasje dat hij draagt.

Uiterst rechts op de foto staat mijn halfbroertje Robert, de zoon van mijn moeder en Cor. Ik noem hem mijn broertje. We lijken in veel opzichten niet op elkaar, maar hij is een lieverd.

Anne, mijn vriendin, staat links van mij op de foto. Met haar bouwde ik de afgelopen vijftien jaar een eigen thuis. Elf maanden geleden kwam daar onze dochter Isa bij. Dit is haar eerste Vaderdag. Met hulp van haar juf op de crèche heeft ze een cadeau geknutseld. De leidster heeft een boom geprint, een kale stam met hoekige takken. Met donker- en lichtgroene verf heeft Isa daar vier

handafdrukken op gestempeld die samen het bladerdek vormen.

Isa kruipt over me heen en komt naast me liggen. Ze verstopt haar gezicht onder de deken en giechelt al voordat ze de deken weer wegtrekt. Ik leg het blad met de geschilderde boom op het nachtkastje voordat het kan kreukelen. Isa schatert als ik haar kietel.

Van Anne krijg ik een kus en een speciaalbierpakket, dat voor Isa nog te zwaar is om te tillen. Tijdens de kus streelt ze zacht over mijn ruggenwervel. Ze draagt een trui die mij te strak zat als haar pyjama en ziet er prachtig uit met haar vluchtig opgestoken haren.

Opnieuw zoekt Isa oogcontact en ze grinnikt van de voorpret als ze haar kietelende vingertjes in de richting van mijn arm beweegt. We zijn een gezinnetje, realiseer ik me. Nooit heb ik dat zo concreet voor me gezien. Het gezin dat ik kende was zoals Cor zijn jasje droeg: het paste, maar het zat niet als gegoten. Van mijn jonge jaren weet ik niet veel meer, maar op ochtenden als deze komt de warmte wat terug. Ik herinner me een foto waarop Cor me, liggend op het verkleurde vloerkleed, boven zijn hoofd tilt. Hij had nog een donkere, volle bos haar. Een jaar of één moet ik toen zijn geweest, of jonger nog. Pretogen in mijn bolle toet. De wereld was niet groter dan die woonkamer met reliëfbehang. Misschien is Vaderdag zo gek nog niet; ik neem me voor die traditie vandaag in ere te herstellen.

In de Etos koop ik een cadeau voor Cor. Sinds afgelopen jaar is de drogisterij in het dorpscentrum van Bergeijk ook op zondag geopend. Op de tafel die speciaal voor Vaderdag is ingericht, vind ik een doos met fraaie flessen badschuim en aftershave. Een origineel geschenk is het niet, maar het gaat om het gebaar, toch? Bovendien zou ik niet weten wat ik anders moet kopen. Cor en ik zijn geen praters, ik moet gissen naar wat 'm bezighoudt. Of nou ja: we praten wel, maar meer over wat anderen doen dan over wat er omgaat in ons hoofd.

'Dank je wel', mompelt Cor en hij zet zijn cadeau op het dressoir naast de schroevendraaierset die hij van Robert kreeg. De schroevendraaierset komt later op de middag nog ter sprake. Het badschuim en de aftershave niet meer.

Tegen vijven gaan mijn broertje, zijn vrouw en mijn neefjes naar huis. Isa blijft bij mijn ouders eten en slapen; voor beide partijen een feestje. Oma weet precies welk toetje Isa lekker vindt en voert haar met mijn oude berenlepel.

'Tot morgen, schat. Papa komt je weer halen als we terug zijn uit Rotterdam.'

Ik ben Hubert, trouwens. Niet op z'n Frans met een lange è en stomme t, maar gewoon op z'n Brabants: Hu-b'rt. De Rotterdamse makelaar die voor ons zit, is niet de eerste en niet de laatste die mijn naam verkeerd uitspreekt. Ik laat hem zijn gang gaan.

De makelaar schuift de conceptstukken naar ons toe, geopend op de pagina waarop de meeropties aangevinkt dienen te worden. Alsof het een historisch document betreft, zo legt hij zijn vingers op de bovenste hoeken van het mapje formulieren. Het contrasteert met de amicale toon waarop hij ons zojuist ontving. Hij vertelde dat de broer van zijn vrouw een Tilburgse is en dat zij net zo'n grappig accentje heeft als ik. Ik glimlachte beleefd. Alsof hij ermee wilde benadrukken dat hij zelf een man van de wereld is, een Randstedeling. Ik vind dat het meer over hem zegt: een beetje man van de wereld wéét dat Luyksgestel ruim veertig kilometer van Tilburg vandaan ligt, nietwaar?

Terwijl we de meeropties bekijken, oreert de makelaar over de ruimte die een uitbouw scheidt en roemt hij de kunststof dakkapel. Anne besluit: we houden het bij een buitenkraan.

Ik denk terug aan de manier waarop mijn vriend Camiel me vorige zomer glunderend liet weten dat hij een huis had gekocht. In Luyksgestel. Met grote ogen keek hij me aan terwijl hij de mouwen van zijn houthakkersblouse opstroopte. Camiel was de eerste in onze vriendengroep die dit soort serieuze stappen zette. Toen hij eraan toevoegde dat het een nieuwbouwhuis betrof, verslikte ik me in een slok bier.

‘Je hebt er de eerste jaren weinig onderhoud aan’, counterde Camiel terwijl hij zijn hand in zijn broekzak liet rusten. Zo had ik het nog niet bekeken. Ik had toen niet kunnen vermoeden dat Anne een nieuwe baan zou vinden aan de Erasmus Universiteit en dat ook wij zouden intekenen op een nieuwbouwproject, in Rotterdam.

Ik ben niet vaak in deze stad geweest. Ik heb eens een concert bezocht in Nighttown en als beginnend cabaretier speelde ik in Theater Walhalla tijdens een wedstrijd die ik niet won. Ik heb me die avonden prima vermaakt, maar niets wees erop dat dit mijn thuis zou worden.

De makelaar zegt dat we, zodra de handtekeningen droog zijn, gaan betalen voor de grond. Ik kijk een tel naar de punt van de balpen en zet een krabbel. Een nieuw begin zal het zijn: ik was nooit eerder een eigenaar van iets groots. Meer dan een kringloopinterieur, een cd-speler en een tweedehands waterkoker bezat ik niet.

We rijden nog even langs de bouwlocatie. Anne wijst naar de plek waar de muren straks ongeveer komen te staan. Ik kijk naar de bouwput: dit zand is van ons.

De heenweg had ik voor mijn rekening genomen, dus Anne rijdt terug naar ons huis in Luyksgestel. We huren daar een fijne benedenwoning, maar sinds we hebben besloten te verhuizen ben ik

de gebreken daarvan gaan zien. De klemmende achterdeur, de badkamer die eigenlijk te klein is om je in aan te kleden zonder flessen shampoo van het muurtje te stoten. De schimmel in de hoek van de douche, die het wint van de verf. Het is een kwestie van maanden tot we de huur kunnen opzeggen, daar kijk ik naar uit.

We rijden de snelweg op. Ik doe mijn raampje dicht en de zonneklep naar beneden. Op de bijrijdersstoel van onze Renault Clio maak ik achteloos een rondje langs mijn meest gebruikte apps.

Instagram heeft een nieuwe functie geïntroduceerd: *Instagram Memories*. In mijn tijdlijn staat een foto die ik zelf heb gepost. Het platform plaatste er een boodschap bij: 'Wij geven om jou en de herinneringen die je hier deelt. We dachten dat je het leuk zou vinden om terug te kijken op dit bericht van vier jaar geleden.'

Op de foto sta ik lachend op een podium, ik wijs naar een punt dat buiten het kader valt. Aan de linkerkant van de afbeelding zie je de mensen op de eerste rij zitten. Ze applaudisseren, de dame in het midden lacht met haar ogen dicht en haar mond open. Het was een leuke show, in Nijmegen als ik me niet vergis.

Ja, nu zie ik het. Op de tweede rij zit tante Nelly, die daar voor het werk van haar man was gaan wonen. Ze zei dat ze het knap vond dat ik zoveel tekst kon onthouden en dat niemand in de familie vroeger had kunnen bedenken dat 'ons Hubert' een cabaretier zou worden. Ik zei haar dat je als komiek juist een mooi excuus hebt om in je privéleven wat minder de lolbroek te zijn.

'Diepe wateren hebben stille oevers', zei ze plechtig terwijl ze haar hand op mijn schouder legde.

Ik deel de foto in mijn *Stories* met het bijschrift 'mooie tijden'. In de foto tag ik tante Nelly.

Tijdens het jaarlijkse mannenetentje in Gauchos vertel ik het nieuws aan mijn vrienden.

‘In Rotterdam?’ Camiel kijkt me verbaasd aan als ik hem vertel dat wij daar een nieuwbouwhuis hebben gekocht. Hij veegt met zijn hand langs zijn mond. Boven zijn lip staat een vlassig snorretje, zijn baardgroei heeft nooit écht doorgezet. Ik zeg dat ik er zelf ook nooit van droomde te vertrekken en belooft hem vaak op bezoek te komen.

We zijn mensen geworden die keuzes uit praktische overwegingen maken. Camiel iets meer dan ik hoor, daar was hij al vroeg bij. Zo schreven we ons in havo 4 als cabaretduo in voor de toneelavond op het Rythovius. Er werd niet zo hard gelachen als we hoopten, maar we deden het niet slecht. Ik wist nog niet hoe, maar ik wilde hier verder mee.

Camiel stopte direct na ons debuut. Hij vond het wel leuk, maar zag er geen brood in. Zijn schaarse vrije uurtjes stak hij liever in zijn bijbaan. Met het geld dat hij spaarde, kocht hij op zijn achttiende een oude BMW. Hij studeerde af aan de Hogeschool en nu werkt hij als teamleider bij de gemeente. En vraag je hem of hij dat leuk vindt, zegt hij: ‘Leuk genoeg.’

Brian vraagt of mensen als wij in Rotterdam kunnen aarden. Brian heeft wel een volle baard staan, waar hij dan ook de nodige trots aan ontleent. In zijn halflange haren draagt hij wax die naar anijs ruikt. ‘En straks spreekt Isa Rotterdams’, lacht hij, terwijl hij een plat Haags accent imiteert. Ik antwoord dat ik in Luyksgestel nooit heb geleerd om thuis als een plaats te ervaren. Brian knikt instemmend en zegt dat hij het toch lastig zou vinden om zijn PSV-seizoenskaart op te geven.

‘Wel tof dat Anne die baan aan de universiteit heeft gekregen’, vindt Twan, die al tijdens zijn lerarenopleiding Wiskunde op het Rythovius is gaan werken. Zijn bandshirts heeft hij ingeruild voor overhemden, maar de leerlingen lopen nog altijd met hem weg.

Brian vraagt of Anne voor de klas gaat staan en wat ze nou precies gaat doen. Ik zeg dat ze lessen Communicatie gaat geven. Brian knikt en vraagt of ze dat niet op de TU van Eindhoven

had kunnen doen. Twan steekt zijn glas naar ons uit om te proosten.

Camiel vraagt aan de ober of hij een vegetarische optie heeft; deze belooft met de kok te overleggen. Ook voor mij graag vegetarisch, zeg ik zacht. De rest kiest voor spareribs, *all you can eat*.

De ober knikt naar mij en Camiel dat het goed komt met onze bestelling.

Het gespreksonderwerp verschuift naar voetbal. Brian reproduceert moeiteloos alle wedstrijdstatistieken van PSV. Hij nam me eens mee naar een training om na afloop met Jonathan Reis op de foto te gaan. Ik wist niet goed waarom, en ook konden we nog niet weten dat het niet veel later mis zou gaan met de jonge spits: hij werd op staande voet ontslagen wegens cocaïnegebruik.

De borden worden uitgeserveerd. Op die van Camiel en mij ligt grof gesneden friet en een doordrenkte salade, net als op die van onze tafelgenoten. Op de plek waar bij hen een homp vlees ligt, ligt bij ons niets.

We vragen ons af hoe groot Jonathan Reis zou zijn geworden als hij geen coke was gaan snuiven. Niemand oppert de mogelijkheid dat de geboden kans van het topsportinstituut hem juist het duwtje naar de verslaving gegeven zou kunnen hebben. Misschien werd de hoog gelegde lat een stok om mee te slaan.

Na de *Coupe Roomijs* plaatst Twan een foto van de bon in de groepsapp en wijst in het bijschrift op de hoogte van de drankrekening: deze zal de vaste verhalen op onze verjaardagen halen. Camiel zucht zachtjes bij het lezen ervan.

Volgens Brian is deze drankrekening een mooie prestatie, maar op één staat nog steeds de rekening van die oktoberavond in 2010, toen Jonathan Reis er drie tegen Feyenoord maakte.

Zo koud als het was op de heenweg, lijkt het niet meer. Zonder dat concreet zo af te spreken, fietsen we gezamenlijk naar café De Fles.

Met lichte schaamte voor de staat waarin ik afgelopen nacht thuiskwam, loop ik de woonkamer in.

'Dag meisje', zeg ik hees terwijl ik Isa een kus op haar achterhoofd geef. Ze kijkt even op en speelt verder.

Anne staat in de open keuken. Ze zegt dat de makelaar heeft gemaïld en vraagt of ik koffie wil.

'Lekker.'

Ik druk een paracetamol uit de strip. Anne schudt haar hoofd en zucht.

Ik open het ongelezen bericht op mijn telefoon: *Urgent: bodemsanering*. De makelaar schrijft dat de riolering ligt en dat de heistellingen klaarstaan, maar dat er voorlopig niet kan worden gestart met de bouw van onze 22 woningen. Hij heeft een passage gekopieerd uit de correspondentie met de Gemeente Rotterdam. 'Omdat nog niet vaststaat dat de bodemsanering volledig is afgerond', schrijft de ambtenaar, 'ziet de gemeente zich genoodzaakt de stap te zetten om de bouw stil te leggen.'

In de bijlage zit een foto van de bouwput. Op de voorgrond staat een gele minigraver.

Mijn vader bestuurde regelmatig zo'n minigraver voor zijn werk. Een tijdje, tenminste. Hij werkte nooit ergens lang en hield er diverse professies op na. Een van de laatste keren dat ik een ochtend bij hem was, nam hij me mee naar een loods.

'Hier zit ik dan de hele week', wees hij verguld naar de minigraver. 'Klim er maar eens in.'

Trots nam ik plaats op het zitje. Met mijn voeten kon ik net niet bij de vloer van de cabine. Mijn vader had de sleutel uit de zak van zijn blauwe spijkerjack gehaald en in het contact gestoken. Het paneel met knoppen en hendels zag er smerig uit. De linker hendel mocht ik uitproberen, deze was iets dunner dan de joystick van mijn Atari-spelcomputer. De cabine draaide in de richting waarin ik de hendel bewoog. De rechter ging naar voren

en naar achteren, waarop de graafarm reageerde. Mijn vader stond te grijnzen met zijn handen in zijn zij: 'Zeg dit maar niet tegen Cor.'

De makelaar schrijft in zijn mail dat het slechts een administratieve kwestie betreft: de bodem was ingewikkelder vervuild dan ze hadden verwacht. De sanering is intussen voltooid, maar het papierwerk nog niet.

Isa is wijdbeens op de grond gaan zitten en rolt een stoffen balletje naar me toe. Anne kijkt me aan, in afwachting van mijn reactie op de mail van de makelaar.

'We worden straks toch niet ziek als we daar wonen?' vraagt ze.

'Ze geven de grond niet zomaar vrij', stel ik haar gerust terwijl ik het balletje terug naar Isa rol. 'Voordat die schoon wordt verklaard, zijn er heel wat lijsten afgevinkt.'

Anne knikt en zet twee koppen koffie op de salontafel. Ze draagt een nieuwe, strakke spijkerbroek met wijde pijpen. Ik zeg dat-ie mooi is.

'Dank je', zegt Anne. Ze bloost.

Volgens de makelaar ligt de bal nu bij de Omgevingsdienst. Hij zegt dat van zijn kant alle afspraken zijn nagekomen en dat hij het betreurt dat de kopers nu langer moeten wachten op hun woning.

Isa wil haar hapje niet. Werk nou eens mee meid, papa heeft het zwaar vandaag. De vorige keer ging de *Wortel, Kip, Rijst* er goed in, meent Anne. Isa heeft daar geen boodschap aan: het prutje zit op de tafel, in haar haren en op mijn wang. Al maak ik er een spelletje van door een vliegtuiggeluid te maken terwijl ik haar mondje nader, ze trekt een vies gezicht en slaat de volle lepel uit mijn vingers op de grond.

'Verdomme!' snauw ik.

Isa schrikt. Ik schuif haar stoeltje achteruit en smijt de vieze lepel

op de tafel. Isa huilt en Anne pakt haar op om haar te troosten. Ik drentel wat uit schaamte, herinner me hoe klein ik werd als Cor tegen me uitviel.

Katers als deze gaan niet samen met het vaderschap, zoals het vaderschap niet samengaat met onbezorgd een pintje pakken.

Anne vraagt of dat drinken altijd nodig is. Ik zucht. 'Als papa kan ontladen is hij leuker doordeweeks.' Isa laat haar koppie hangen tegen Annes sleutelbeen, maar zoekt mijn ogen met haar priemende blik.

Met een toetendoekje veeg ik het hapje van het laminaat. Als ik de *Spinazie*, *Witvis*, *Rijst* in de magnetron wil zetten, valt het potje uit mijn handen stuk op de grond. Ditmaal weet ik me in te houden.

Anne zegt dat ik ook met de jongens kan zijn zonder zoveel te drinken. Ik zeg dat Anne klinkt als Cor die over mijn vader sprak en altijd de schuld aan de alcohol gaf. Ik wist niet beter.

'Die heeft gezopen', hoorde ik Cor op een avond tegen mijn moeder zeggen terwijl ze de gordijnen in de woonkamer dichttrok. Van buiten hoorde ik mijn vader schreeuwen. Wat hij zei, verstond ik niet. Ik was een jaar of vier. Mijn tanden waren net gepoetst en Robert lag al in bed.

Ik moest van Cor op mijn slaapkamer blijven en gluurde door de glasgordijnen naar buiten. Aan de overkant van de straat stond mijn vaders bruine Opel Ascona met twee wielen op de stoep geparkeerd. Ik zag mijn vader van onze deur naar zijn auto lopen. Misschien was hij iets vergeten en wilden mijn ouders het hem niet teruggeven. Zo boos keek hij niet vaak. Als mijn moeder en Cor erbij waren keek hij anders, dat wel. Ik zag hem rond onze auto lopen. Misschien zocht hij daarin wat hij vergeten was. Hij liep door naar zijn Ascona, opende het portier.

'Hij gaat weer weg', zei mijn moeder opgelucht tegen Cor.

'Die kan niet meer rijden', antwoordde Cor onderkoeld. Ik zag mijn vader uit de auto stappen, met een schroevendraaier in zijn hand. Het portier liet hij openstaan. Het was koud buiten, maar hij had zijn jas niet aan. Met ferme passen liep hij richting onze voordeur. Mijn broertje sliep diep, hij werd niet wakker van de bel. Mama en Cor zeiden niets. Ik vroeg waarom ze mijn vader niet binnenlieten. Die stond te schreeuwen voor de deur.

Toen liep mijn vader met de schroevendraaier naar onze auto en maakte stotende bewegingen in de richting van het achterwiel. Het zag er gek uit. Misschien zat het wiel niet goed vast en repareerde hij het.

Een politieauto kwam de straat ingereden. De zwaailichten stonden aan, de sirene niet. De overburen keken uit hun raam naar buiten. Twee politieagenten pakte mijn vader beet. Ze pakte zijn schroevendraaier af en deden hem handboeien om. Mijn vader schreeuwde weer iets naar ons huis.

Ik snapte het niet. Mijn vader was toch geen boef?

Mijn moeder en Cor zeiden dat het veilig was, dat ik maar moest gaan slapen. Ik pakte mijn knuffelkonijn bij het oor beet en stak mijn duim in mijn mond. De slaap kon ik niet vatten.

Toen mijn moeder zelf naar bed ging, kwam ze nog even op mijn kamer kijken. Ik was nog steeds wakker. Ze zei dat ik maar moest proberen er niet aan te denken. Ze zei niet waar ze precies op doelde, maar ik antwoordde dat ik het zou proberen.

Mijn moeder deed het licht uit.

'Mama?' vroeg ik.

'Ja, lieve jongen?' fluisterde ze vanuit de deuropening.

'Heeft de politie de deur van zijn auto nog dichtgedaan?'

Anne vraagt hoe ik dat vannacht eigenlijk gedaan heb, met Isa's fles. Ik heb daar niet direct een antwoord op. Dat ik die fles gegeven heb, herinner ik me vaag. Dat had ik Anne zo beloofd: zij zou de ochtend pakken, ik de nacht. Uiteraard zou ik bij thuiskomst

liever als een blok in slaap vallen, maar het vaderschap brengt verantwoordelijkheden met zich mee.

Ik kijk naar het kapotte potje op de vloer, en naar Isa. Ze is intussen gekalmeerd op Annes schouder. Dit mooie kind, dit mooie koppie, teer en breekbaar. Sinds ik vader ben, is mijn angst om fouten te maken groter geworden, mijn angst om anderen te beschadigen of tekort te doen. Op afstand blijven voelt soms veiliger dan dat ik het riskeer om iets te breken.

Ik weet niet hoe, maar vannacht heb ik Isa uit haar bedje getild en mee naar beneden genomen. 'Vooruit Hubert, geen gelul, dit hoort erbij', heb ik mezelf mompelend toegesproken. Stommelend de trap af, met zoveel liefde, maar ook met de coördinatie van een dronkenman die er nauwelijks in slaagde zijn fiets recht te houden.

Ik zal dit voortaan beter organiseren; ik ga verdomme niet die vader zijn die ik niet worden wil.

Een mailtje van de makelaar: het aangepaste saneringsplan is goedgekeurd door de Omgevingsdienst. Aanstane maandag wordt de bouw hervat – na zes weken vertraging.

Zes weken, dat is een zomervakantie.

Instagram toont me een foto van zes jaar geleden. Anne en ik staan erop, lachend in de zon voor de geel-met-blauwe festival-tent waar ik speelde. Anne draagt een zonnebril, ik knijp met mijn ogen.

Als jochie had ik hiervan gedroomd: spelen op Lowlands, een kroon op mijn bescheiden carrière. Hier speelden mijn helden en vandaag stond mijn naam op het programma, tussen de groten des lands en daarbuiten. In de rij bij de artiestencatering stond ik zelfs achter de zanger van The Verve, hij bleek geen grote eter.

De opkomst was boven verwachting, waarschijnlijk omdat mijn voorstelling die ochtend in de festivalkrant werd uitgelicht door een journalist met wie mijn impresario bevriend was. Het spelen op zich was niet leuker dan anders, het voelde zelfs iets te groots. Er zijn optredens voor significant kleinere menigten waaraan ik een warmere herinnering draag. De commentaren van bekenden die ik er trof, laten zich makkelijk samenvatten: 'Dude, je stond op Lowlands.'

Er was één kennis uit Eindhoven die zei dat hij geraakt was door de sketch over mijn aftakelende opa. Dat stuk doet het overal goed, omdat het zo écht is. Ik schreef het nadat ik mijn opa voor de laatste keer had opgezocht in het verzorgingshuis, een week voor zijn dood. Op de terugweg zat mijn hoofd vol ideeën om hem eervol te portretteren. Ik parkeerde de auto bij een tankstation om ze in te spreken met de voice-recorder van mijn telefoon.

Een klein uur na de show op Lowlands maakte Camiel de foto van mij en Anne. Ons publiek was intussen uitgewaaierd over het festivalterrein. Niets herinnerde nog aan die jongensdroom die zich hier had voltrokken.

Camiel haalde bier. Van Anne kreeg ik een omhelzing en een kus op mijn wang. Ze zei dat ze zó ontzettend trots op me was. Ze kreeg zoals vaker veel aandacht van andere jongens, maar geen moment heb ik me zorgen gemaakt dat ze daarop in zou gaan. Bij mij voelt ze zich veilig, zegt ze.

Ik transformeerde van artiest weer in bezoeker. We wonden ons op om de trage tapmachines en om de hoeveelheid munten die ze vroegen voor een lauwe portie noodles. We lachten. We dronken. We rookten, dat deden we toen nog. We zagen The Verve en zongen mee: 'Cause it's a bitter-sweet sym-pho-ny, that's li-ife.' We dansten de nacht door en kropen voldaan onze tent in op een tijdstip waarop Isa ons nu wakker maakt.

Het okapiverblijf van Diergaarde Blijdorp is via de webcam te bekijken; weldra wordt er een jong geboren. De moeder drentelt rond het hekje in het hok, het jong hangt half uit haar achterste. Van de verzorger zal het een Congolese naam krijgen, tussen het pogen tot lopen en schoonlikken door.

In een nieuw tabblad open ik de website van de projectontwikkelaar en voer ik mijn gebruikersnaam en wachtwoord in. De voortgang van de bouw is via een webcam te volgen.

Op mijn scherm zie ik hoe de betonvloer gestort wordt: daarop leggen we straks de vloer die we hebben gekocht. De meneer van de vloerenwinkel schetste hoe *Isa, Tsjoe Tsjoe Wa* dansend, met vuil onder haar voeten door de woonkamer zou razen; daarom kochten we een vloer met een toplaag.

Wie mij iets door de strot wil duwen, hoeft niet van goeden huize te komen: ik ben bedreven in besluiten nemen zonder echt keuzes te maken.

Anne vroeg of we die toplaag écht nodig hadden; ik zei dat ik dacht van wel. Ik had Cor natuurlijk even kunnen bellen voor advies, maar die komt ons ook al helpen met de tuin. Da's ruimte genoeg voor mijn stiefpa, die graag demonstreert dat hij meer weet van klussen dan ik.

De meneer van de vloerenwinkel adviseerde ons een vloer nooit te strak langs de rand te leggen, er is altijd iets van speling nodig.

Intussen zie ik het okapi-jong in het hooi achter zijn moeder aan hupsen. Daarna lees ik nog wat feitjes over deze girafachtige.

'Okapi's leven solitair en de mannetjes zijn territoriaal', meldt Wikipedia. 'Ze vechten door met hun nekken tegen elkaar te slaan. Het mannetje vergezelt het vrouwtje wanneer zij in oestrus is. Het is de enige periode in het volwassen leven van okapi's dat ze niet alleen zijn.'

Uit meer dan blokken gips bestaan de wanden nog niet. Er zit januarivorst in wat onze slaapkamer wordt. Een pasgeboren okapi staat sneller op zijn poten dan dat wij een nieuwbouwwoning betrekken. We zullen onze kinderen straks leren voorzichtige stappen te zetten: maak geen krassen in de vloer.

De vrouwen zijn in oestrus; de mannetjes bakenen hun tuinen af met schuttingen en spannen zeil over hun loungebanken. De hедера wil nog niet echt groeien.

Op zonnige dagen wordt er van me verwacht dat ik meepraat over tegels. Ik zou het niet weten. Achteraf bedenk ik dat ik beter iets over de jonge okapi had kunnen zeggen.

Vaak vind ik in een open deur geen ingang; liever zwaai ik uit het zolderraam.